

SLOVENSKI SOKOL.

Štev. 4.

V Ljubljani, 25. aprila 1905.

Leto II.

Josip Juraj Strossmayer †

Z dnem 8. aprila je bratskemu narodu hrvatskemu napočil dan neizmerne bolesti. Umrli mu je najznamenitejši mož, največji njegov dobrotnik, biskup Josip Juraj Strossmayer.

Nad njegovim grobom z brati Hrvati žaluje vse Slovanstvo, žalujemo tudi mi Slovenci. Slovanska misel je imela v njem najiminenitnejšega pospeševalca, duševno in kulturno zedinjenje južnih Slovanov najkrepkejšega in najuspešnejšega zastopnika.

Slovenci smo izgubili ž njim zvestega prijatelja in velikodušnega podpornika. Tudi nam je darežljiva njegova roka podeljevala darove, tudi mi smo se obilo in obilokrat veselili izpodbude velikega vladika.

Kakor vsemu, kar ima namen, povzdigniti Slovanstvo, je Strossmayer tudi Sokolstvu naklonil izdatno svojo moralno in tudi gmotno podporo. Zlasti naklonjen je bil ljubljanskemu Sokolu ves čas kar obstoji. V znak hvaležnosti ga je ljubljanski Sokol že l. 1866. imenoval za svojega častnega člana. Ko je ljubljanski Sokol l. 1889. storil sklep, sezidati si lastni sokolski dom — namera, ki jo je pozneje opustil z ozirom na gradnjo „Narodnega doma“ v Ljubljani — je bil Strossmayer med prvimi, ki so po-

slali prispevke. Za kako važno društvo je smatral ljubljanskega Sokola, kako iskreno ljubav je gojil do prvega tega predstavitelja Sokolstva na Slovenskem, kako je cenil narodno njegovo delo, kako vzvišena mu je bila sokolska naloga, nam kaže pismo, s katerim je poslal svoj prispevek, znatno vsoto dvesto goldinarjev. Ne moremo, da ne bi v celoti prijavi tega izpodbudnega pisma pravega narodnega dušnega pastirja. Takole piše slovanski vladika:

Slavni „Ljubljanski Sokole“!

Oviem mi je drago priznati — o čem smo in če svi uvjereni — da si je „Ljubljanski Sokol“ za dvadeset i pet godina svoga obstanka stekao velikih zasluga koli u osvješćivanju slovenskoga naroda, toli u budjenju i unapređivanju slavenske misli i bratske uzajemnosti med slovenskom braćom našom. U tom uzvišenom njegovom poslu nije ga ništa smjelo, od toga plemenitoga nauma nije ga ništa odvratilo, ni smieh blizih ni dalekih protimišljenika, ni zaprieke domaćih protivnikā, a niti — što je u nas žalibože najobičnije — niti sama poznata naša slavenska nestalnost in malaksalost. — Ljubljanski je Sokol odvažno koracao, neumorno radio i za to pun ponosa može gledati na svoju prošlost, otvorene duše može primati zasluženno priznanje sadašnjosti a pun temeljite i plemenite nade može ići u susret budućnosti, koja će mu — nedvojim ni malo — sa najboljim uspjehom okruniti nastojanje njegovo, jer je to nastojanje pravedno, uzvišeno i Bogom samim nadahnuto.

Da se narod narodom čuti i da svoje biće shvati i da bližnju braću svoju upozna — pa to bez ičije tuđe štete, a u duhu Isusovom — to je zadaća doista uzvišena, Bogom samim nadahnuta. Ljubljanskemu dakle Sokolu, koji je u tom pravcu djelovao, iskreno moje priznanje i duboka moja hvala,

Nemanje me veseli čuti, da je neutrudivi „Sokol“ odlučio sagraditi sebi vlastitu sgradu, sgradu, kako iz nacrtu razabirem, vele liepu, sgradu uprav umjetničku, pa u toj sgradi ići za cilju svojom većom jošte uztrajnošću. Zadaća doista koli uzvišena, toli velika i pomučna! Ali dobra volja i pravedni Bog će pomoći, da će neumorni „Sokol“, koji je i dosada bio pionir narodne prosvjete, veliku svoju zadaću izpuniti i pokazati nama svima, šta sloga i rad može i što vriedi cigli jedan „Sokol“ u svjestnu i valjanu narodu, koji radja i odgaja same sokoliće. Bog blagoslovio! Bog pomagao!

U toj svoj radosti ipak me jedna žalost mori i srdce mi para, a ta je, da slavnemu „Ljubljanskomu Sokolu“ nemogu onako novčano u pomoć priteći, kako mi to duša želi i srdce nalaže. Ali naše su okolnosti takove, da bi čudo bilo, kad bi materijalno stanje cvalo.

Za to molim slavni „Sokol“, da i ovu malu svotu od dvie sto forinti izvoli primiti onako srdačno, kako bi to kud kamo veću svotu možda primio. Od srca je i od iskrenoga prijatelja i od najodanijega brata slovenskega naroda. Koliko nemogu s novcem, toliko ću nastojati molitvom i blagoslovom podupirati uzvišenu svrhu junačkoga „Sokola“. — Još jednom: Bog blagoslovio! Bog unapredio!

Slavnemu „Ljubljanskomu Sokolu“ sa bratskom ljubavju najodaniji brat i prijatelj

J. J. Strossmayer, biskup.

Znamenitemu možu, velikemu Slovanu
večen spomin in slava!

Sokolski telovadni sestav.

(Konec.)

Sestave ali kombinacije.

Vadbene tvore moremo med seboj spojiti v eno nepretrgano vajo, v zložen e tvore ali zlož en k e, to pa tvore, dobljene iz prvin iste glavne vrste, ali pa tvore iz prvin različnih glavnih vrst. Spajamo jih ali tako, da združimo končni gib enega tvora z začetnim gibom drugēga tvora, končni gib tega drugēga z začetnim gibom tretjega tvora itd., ali pa tako, da izvedemo dva ali več tvorov deloma ali docela istočasno. Sokolski vadbени sestav tega skladanja ne prepušča naključju. Ker je načelo izključljivosti v našem sestavu strogo izvedeno, se je pri skladanju moči ravnati po matematičnih pravilih, po kombinacijski teoriji in tako tudi v tem pogledu tvarino izčrpati in spraviti v pregled. Glavne vrste sestavimo v glavne sestave (glavne kombinacije, sestavy hlavní), podrejene

vrste v podrejene sestave (sestavy podřízené), iz teh pa izvedemo s pomočjo načinov posamezne zložene tvore (cvičení složitá, tvary složitě). Tyrš podaja za to skladanje podrobno navodilo. Objasnim o ga, potem ko podrobno razložimo vrste in načine posameznih panog.

Tu bodi omenjeno, da jemlje Tyrš pojem „prvine“ ali „elementa“ v svojem spisu „O tělocvičné soustavě Sokolské“ v matematičnem zmislu. Elemente (prvky či elementy) imenuje sestavine (posamezne dele) kombinacij ter razločuje elemente glavnih sestav in elemente podrejenih sestav: „Glavne vrste je moči smatrati obenem za prvine ali elemente glavnih sestav . . . Elementi podrejenih sestav pa se v celoti strinjajo s podrejenimi vrstami; pridevamo jim pa tudi važnejše načine“. Le elementi podrejenih sestav za dnj e g a r e d a v matematičnem zmislu se ujemajo potemtakem z elementi v v a d b e n e m zmislu, kakor smo jih razložili pod nadpisom „Prvine. Načini. Tvorí.“ To pa se strinja tudi s pojmom prvine, kakor se razume v češki telovadni literaturi zadnjega časa. Tu se namreč

smatra prvina za vajo, ki se ne da več dalje deliti, torej za nasprotje od sestave podrejenih vrst, in sicer le onih, ki smo jih nazvali podrejene vrste zadnjega reda. Iz praktičnih ozirov pa se smatrajo tudi nekatere sestave za elemente, n. pr. kolo, strig, ki sta oba pravzaprav sestavi dveh premahov, pri kolesu za seboj, pri strigu istočasno izvedenih.

* * *

Sedaj, ko nam je razdelitev vadbene tvarine v stroke, razrede in panoge že podrobno znana, in vemo, kaj nam je razumeti z vrstami in načini, nam bodi dovoljenih še nekaj pripomb o delilih našega vadbene sestava.

Razne skupine vaj imajo različen izvir, za postanek in razvoj teh vaj so bile te, drugih vaj druge vnanje okolnosti odločilne. Vsled velike in raznolike tvarine, nastale radi tega, je, samo po sebi umevno, potrebno za dober pregled, da ne delimo vaj takoj neposredno po različnem njih bistvu, ampak najprej po takih vnanjih okolnostih. Za to splošno razdelitev so nam torej delilo vnanje okolnosti, ki so dale nekako podlago za postanek vaj in so njih razvoj potisnile v gotove splošne smeri. Kot pogoj postanku in posebnemu razvoju morajo seveda te okolnosti biti tudi v daljnji ali ožji zvezi z bistvom vaj. Smatrati jih smemo za nekaka tla, ki so vaje teh in onih skupin „rodile“. Posamezne skupine iste podlage so sicer po bistvu različne, skupna podlaga, na kateri so nastale, pa jim ustvarja zvezo, ustvarja skupni splošni značaj: vsled iste splošne smeri svojega razvoja se od vaj, ki so nastale in se razvile na drugi podlagi, izdatneje ločijo, nego pa med seboj: iz istega izvira, takorekoč od istega roditelja, so si med seboj sorodne. Po sorodnosti jih torej družimo v posebne oddelke.

Vnanje okolnosti pa si glede splošnosti niso enake, ampak so v tem pogledu nekako v razmerju nadrejenosti in podrejenosti. Najslošnejšim so podrejene manj slošne in tem eventualno še manj slošne okolnosti — z bistvom vaj so potemtakem v daljnji in postopno ožji zvezi. Tako imamo dve ali tudi tri stopnje sorodnosti: daljnjo, bližjo ali tudi še najbližjo sorodnost — glavne oddelke in tem podrejene pododdelke enega ali dveh redov: stroke, razrede in panoge. Tupatam dobimo že v prvih pododdelkih (pododdelkih prvega reda) najbližjo stopnjo sorodnosti. V takem primeru ni srednje stopnje — razredov, ampak slede strokam takoj panoge, ali pa nam razredi predočujejo najbližjo sorodnost in je za razdelitev vaj (enake sorodnosti, sorodnosti iste stopnje) v panoge odločilen oziroma prakso.

Da so nastale vaje različnega splošnega značaja, za to je bilo odločilno, kakor smo že v lanskem letniku v prvi številki objasnili, ali je človek poskušal svoje ude gibati brez vsakih priprav, brez vsake pomoči pa tudi brez vsakega odpora drugih, — ali pa je za svoje gibe rabil orodje, pomoči drugih, se moral gibati in napenjati svoje mišice, da bi premagal odpor drugih, ki so se seveda zopet morali truditi, ko so delali odpor.

S tem smo navedli vse najslošnejše okolnosti, ki so dale glavno podlago za postanek vaj. Dobili smo glede nanje štiri vadbene stroke, najslošnejše dele sestava. Na teh podlagah so se razvile vaje na eni v večjem, na drugi v manjšem številu in v manjši raznovrstnosti. Ta ali ona glavna podlaga je namreč podala možnost razvoja vaj v več ali manj posebnih smeri, izhajajočih iz glavne smeri, dane po glavni podlagi. „Podrejene“ okolnosti pa, provzročajoče te posebne smeri, so zopet podajale možnost za razvoj ena večjega, druga manjšega števila vaj različnega bistva.

Pri prvi stroki je taka „podrejena“, manj splošna okolnost ta, ali delamo vaje (brez orodja, brez pomoči in odpora drugih) sami

brez družbe drugih, ali pa je družba drugih pogoj za to, da jih moremo izvesti: proste vaje, redovne vaje. Z obema tema razredoma je razdelitev po sorodnosti že zaključena. Za razdelitev v panoge je odločilen ozir na prakso: težje proste vaje, ki se ne dajo izvesti po več telovadcih hkratu na povelje, združimo v panogo „raznoterosti“, „umetniške“ redovne vaje ločimo od priprostih in jih delimo v panogo „rajalne vaje“.

Druga stroka: Delilo za razrede je okolnost, ali delamo vaje z orodjem ali na orodju. Za delitev obeh razredov v panoge je odločilno posamezno orodje.

Pri vajah z orodjem ustvari različno orodje večinoma novo stopnjo sorodnosti: baton, kij, kopje, plošča in krogla. Vaje z ročki in bremenami se razločujejo le po težkosti, se torej z ozirom na prakso ločijo v posebni panogi. Vaje s palicami, kakor tudi vaje z ročki so pravzaprav oteženo izvajanje prostih vaj, imenujejo jih sempatja tudi proste vaje z ročki ali s palicami. Kot prehod od prostih vaj k vajam z orodjem pa jih je postaviti kot prve v vrsti panog razreda: vaje z orodjem.

Pred vsem na prakso pa se oziramo, če delimo razred „vaje na orodju“ v panoge po posameznem orodju. Kakor bomo pri podrobnem opisu vaj na orodju videli, so vrste na vsakem orodju — ne različne, tudi ne sorodne v poprej označenem zmislu, ampak docela iste. Različna konstrukcija orodja le provzroča, da so na nekaterem orodju zastopane vse vrste, na drugem le nekatere. Na drugi strani pa je pač treba poudariti, da so se na nekaterem orodju te vrste razvile bolj bogato, na drugem pa so zopet druge zastopane z večjim številom vaj. Tako je torej tudi različno orodje vplivalo na postanek vaj. Vobče lahko rečemo, da so vaje nastale na tistem orodju, na katerem so najlažje izvedljive, in se odtod v večjem ali manjšem številu, po sposobnosti orodja, „prenesle“ na to ali ono orodje, n. pr. težji meti so se brez dvoma najprej izvajali na konju, kolesa so se gotovo s konja prenesla na drog. V vadbenem načrtu ima vsako orodje mesto, primerno množini vaj, ki se jih more na njem navaditi povprečno nadarjeni telovadec. Ne navadno gibčen, močan in pogumen telovadec more seveda „prenesti“ tudi vaje, ki so na drugem orodju nerazmerno težje, ali načrt mora računati z zmožnostmi navadnega telovadca. Raznovrstno orodje omogoča, da se more tudi

z manj okretnimi in močnimi telovadci v veliko večji meri predelati vadbena tvarina, obsežena v vrstah. Na ta praktični pomen različnosti orodja se mora, samo po sebi umevno, ozirati tudi sestav, pri tem pa se ne sme pozabiti, v njem posebej naglasiti istosti vrst v kljub raznovrstnosti orodja.

Pri **tretji stroki:** skupinskih vajah vpoštevamo za nadaljno razdelitev različni vnanji namen, ki ga hočemo doseči s pomočjo drugih pri teh skupnih vajah. Slikovita razporeditev telovadcev ali dosega gotove višine brez orodja, le ob vzajemni opori in podpori telovadcev, to je namen vajam panoge „skupine“. Druga panoga: „telovadne igre“ imajo značaj tekme družbe vzajemno se podpirajočih telovadcev z drugo družbo ali s posameznimi telovadci. Vnanji namen jim je dosega gotovih „prednosti“ nad nasprotniki in pod., po pravilih in predpisih, danih za posamezne igre. — Razredov ta stroka nima.

Namen je tudi v prvi vrsti odločilen za razdelitev **četrte stroke:** borilnih vaj. Vajam panoge „odpori“ je namen premaganje odpora, ki ga dela nasprotnik in ki ima torej docela pasivno vlogo. Pri vajah vseh drugih panog borilnih vaj sta oba nasprotnika aktivna, napadata in delata odpor, vsak ima torej namen premagati nasprotnika, oziroma se vsaj ubraniti poraza. Za to pa, da imamo več panog teh borilnih vaj, je odločilno sredstvo, s katerim telovadec napada in se brani: orožje pri mečevanju, pri rokovanju nadomeščata orožje pest in peta, pri metanju telovadec z rokami, nogami in trupom skuša nasprotnika vreči podse na tla.

Tudi pri tej stroki dobimo že v pododdelkih prvega reda najbližjo stopnjo sorodnosti. Razredov torej tu ni. —

O delilih sokolskega vadbenega sestava dobimo naslednji splošni pregled:

I. Vnanje okolnosti, provzročajoče sorodnost vaj, in sicer:

1. daljnjo: stroke,
2. bližjo: razredi,
3. najbližjo: panoge.

II. Bistveni znaki: glavne vrste.

III. Nebistveni znaki, provzročajoči na vajah istega bistva podobnost, in sicer:

1. manjšo in postopno večjo: podrejene vrste enega ali več redov,
2. največjo: načini.

Dr. V. M.

Vestnik slovenskega Sokolstva.

Ženski telovadni oddelek „Sokola“ v Idriji je imel 8. januarja svoj redni letni občni zbor. Predsedovala in zborovanje je vodila podnačelnica sestra Rozalija Vidmarjeva. Tehnično poročilo je podal društveni načelnik br. Novak. Poročilo je v glavnem obsegalo sledeče podatke. Članice so telovadile v 149 urah s skupno udeležbo 672, povprečno 4,5, gojenke pa v 147 urah v skupnem številu 949, povprečno 6,45 na uro. Javne društvene telovadbe dne 28. junija 1904 se je udeležil oddelek z 18 telovadkami, ki so izvajale proste vaje, 12 jih je nastopilo z vajami s kiji, in po ena vrsta članic in gojenk je izvajala enake vaje istočasno na dveh bradljah. Dalje je oddelek sodeloval pri javni telovadbi na II. vsesokolskem zletu v Ljubljani s 13 telovadkami (6 članic in 7 gojenk) pri vajah s kiji in z dvema vrstama na orodju. Radi skupnega nastopa na zletu je došla v Idrijo gospica Josipina Kajzeljeva, načelnica ženskega telovadnega društva v Ljubljani, z vaditeljico gčo. Debevčev. Prvoimenovana gospica je tudi sicer vedno radovoljno pomagala oddelku v tehničnih zadevah, za kar ji bodi najiskrenejša zahvala. Načelniku so pri telovadbi pomagale v prvi polovici leta sestre načelnica Karla Turkova in R. Vidmarjeva, v drugi polovici leta pa zadnje imenovana in sestra Minka Tavzesova. Od oktobra 1904. l. nadalje ima načelnik po telovadnih urah teoretični pouk o ženski telovadbi, h kateremu hodijo redno in uspešno sešne sestre Vidmarjeva in Tauzesova ter gojenka A. Kosova. Nadejati se je torej, da si oddelek pridobi dobro izvežbanih vaditeljic, ki utegnejo največ pripomoči h krepkemu razvoju oddelka. Konec leta je štel oddelek 28 članic in 19 gojenk, med temi telovadk: 5 članic in 12 gojenk. Blagajnični posel je opravljala sestra Natalija Šepetavčeva. Članice so se v preteklem letu marljivo posluževale društvene knjižnice. Poročilo se je vzelo odobruje na znanje. Pri volitvah je bila za načelnico soglasno izvoljena sestra Rozalija Vidmarjeva in za oddelkovega zastopnika v društvenem odboru br. Novak. Med slučajnostmi se je izrazila zahvala gospe dr. Tavčarjevi, predsednici žensk. telovad. društva v Ljubljani, in gospici Kajzeljevi, načelnici, za naklonjenost ob II. zletu napram oddelku. Ravno tako se je izrazila zahvala sestrama Karli in

Ivanki Turkovi za oddelku podarjene telovadne kroje. Ko je še brat načelnik v imenu odbora izrekel oddelku zahvalo za požrtvovalno sodelovanje pri vseh društvenih priredbah, je sestra načelnica zaključila zborovanje. I.

„Brežiški Sokol“ je imel dne 29. januarja svoj prvi redni občni zbor ob navzočnosti 45 članov. Starosta brat dr. Jos. Strašek je z vznesenimi besedami pozdravil zbrane Sokole in v svojem govoru poudarjal, kako lepo je društvo napredovalo v kratki dobi svojega obstanka; izpodbujal je člane, naj tudi v bodoče vztrajajo složno, v bratski ljubavi pri delu v svoj prid in v korist zatiranega naroda. Tajnik brat Josip Boecio je nato poročal o društvenem delovanju v glavnem tole: Že dolgo časa so se rodoljubni Brežičani bavili z mislijo, ustanoviti sokolsko društvo. Lani se je ta misel uresničila. Dne 5. sušca se je sklical shod, na katerem se je postavil temelj novemu Sokolu. Navzoči je bil tudi načelnik celjskega „Sokola“ brat Josip Smertnik; v daljšem govoru nam je razložil pomen sokolskih društev in nam dal točnih navodil glede ustanovitve takega društva. Od tega dneva je začel posloovati pripravljalni odbor. Začel je takoj z nabiranjem denarnih prispevkov in v ta namen razposlal jedrnat okrožnico slov. rodoljubom in različnim denarnim zavodom; imela je dovoljen uspeh. Ustanovitvi Sokola vlada ni delala ovir in je predložena pravila takoj potrdila. Volitve za odbor so se na ustanovnem občnem zboru izvršile z naslednjim uspehom: starosta dr. Jos. Strašek, podstarosta Benj. Kunej, načelnik Jos. Uršič, tajnik Jos. Boecio, blagajnik Ant. Umek, zapisnikar Miško Balon, orodjar Jos. Holy, odborniki dr. M. Schmirmaul, And. Levak. Posojilnica v Brežicah je naši prošnji, da bi nam prepustila svoj obširni stekleni salon za telovadnico, radovoljno ugodila. Telovadno orodje je društvo naročilo pri znani tvrdki J. Vindyšu v Pragi, katera nam je poslala res krasno in trpežno orodje in to po primerno nizki ceni; naročilo društvenih oprav je odbor poveril načelniku bratu Uršiču. — S telovadbo in sicer z redovnimi vajami se je pričelo dne 23. vinotoka preteklega leta in je telovadilo pri vseh vajah povprečno 28 telovadcev. Vaje je vodil brat Vester, katerega nam je celjski „Sokol“ v ta namen pošiljal vsak teden. — Društvo je priredilo

v preteklem letu krasen Miklavžev večer, kateri je bil izredno dobro obiskan in je uspel v zadovoljnost vseh, ki so ga posetili. — Nato je poročal društveni blagajnik brat Ant. Umek o denarnem stanju društva; vseh dohodkov je imelo društvo v preteklem letu 1683 K 94 h, stroškov za telovadno orodje itd. pa 747 K 68 h, ostal je torej prebitek 936 K 26 h. Društvo šteje sedaj 11 ustanovnih, 26 izvršujočih in 30 podpornih članov, torej vseh članov 69. Novi odbor „Brežiškega Sokola“ za leto 1905 se je sestavil takole: starosta brat dr. Jos. Strašek, podstarosta brat Benj. Kunej, načelnik brat Jos. Uršič, tajnik brat Josip Boecio, blagajnik brat Ant. Umek, zapisnikar brat Miško Balon, orodjar brat Vekoslav Schweiger, odbornika brata dr. M. Schmirmaul in And. Levak. B.

Sokol v Šiški. III. redni občni zbor telovadnega društva „Sokola“ v Šiški se je vršil 18. januarja t. l. v društveni telovadnici. Starosta br. Zakotnik je otvoril občni zbor, se zahvalil članom za mnogoštevilno udeležbo in se spominjal umrlega Ivana Škrjanca ki je društvu naklonil znaten legat, ter pozval brate Sokole, da se v znak hvaležnosti dvignejo s sedežev. Nadalje je prebral pismo podstaroste br. Frana Drenika, ki naznanja svoj izstop iz odbora, češ, naj pridejo nove, mlade moči v odbor. Občni zbor je izrekel br. Dreniku zahvalo za zaslužno njegovo delovanje. Poročilo tajnika br. Moharja je poudarjalo, da je društvo lansko leto precej napredovalo. Že po II. občnem zboru se je vnela živahna agitacija, da bi si člani napravili društveno opravilo; nabavilo si jo je kmalu 14, tako da smo imeli dne 23. aprila prvi pešizlet v društveni opravi skozi Zgornjo Šiško, Koseze, k Vodniku, v Podutik, v Dolnice, Št. Vid in nazaj. Drugi pešizlet je bil dne 7. maja proti Medvodam in nazaj. Na obeh pešizletih so se vadile redovne in proste veje. — Društvo se je udeležilo po deputaciji slavnosti razvitja zastave „Goriškega Sokola“ dne 12. junija. Ob II. vsesokolskem zletu z Ljubljani je nastopilo v društveni opravi 25 članov, pri prostih vajah 14 članov, pri vajah na orodju 1 vrsta. Naraščaja je nastopilo

na zletu pri vajah s palicami 15 dečkov. — 18. septembra je šišenski Sokol skupaj s čitalnico priredil ljudsko vrtno veselico na Koslerjevem vrtu, ki pa je vsled neugodnega vremena gmotno slabo uspela. Vsej veselici je bila najlepša točka telovadba, ki je občinstvu jako ugajala. Naši telovadci so tu vprvič samostojno nastopili, in sicer 10 na drogu, za njimi pa je 16 gojencev izvedlo vaje s palicami z II. vsesokolskega zleta in pa pet skupin. Telovadbo na drogu in pa vaje s palicami je vodil brat Kostnapfel, skupine pa brat Burgstaler iz Ljubljane. — Nadalje je priredilo društvo dne 13. novembra Martinovo veselico v zimskem steklenem salonu pri Kozlerju, ki se je v vsakem oziru prav dobro obnesla. — Blagajniško poročilo je prevzel br. G. Brinšek. Vsled velikodušnega daru g. Škrjanca je društvo aktivno. Načelnik br. Kostnapfel je poročal o telovadnem obisku l. 1904.: Za člane je telovadba določena trikrat na teden, in sicer ob torkih, četrkih in sobotah od polu 9.—10. zvečer, za vajence dvakrat na teden, in sicer ob sredah in petkih od 8.—9. zvečer, za šolarje dvakrat na teden, in sicer ob torkih in petkih popoldne. V celem letu je telovadilo 1486 telovadcev, v 145 urah, torej povprečni letni obisk 10. Da se je doseglo tako razmeroma visoko število, je pač pripomoglo zanimanje za vsesokolski zlet. Po zletu, žal, ni moči več govoriti o tako rednem obisku kakor pred njim. Vajencev je vpisanih samo 14, povprečni obisk 12; šolarjev 28, povprečni obisk 26. Načelnik je naposled omenil ustanovitve „vaditeljskega zbora“, ki sedaj že prav pridno deluje, in izrekel srčno zahvalo br. Bojanu Dreniku, vaditelju ljubljanskega Sokola, za njegov trud, ki ga je posvetil vaditeljskemu zboru šišenskega „Sokola“. — V odbor so bili izvoljeni bratje: Ivan Zakotnik, starosta; Fran Burgar, podstarosta; Aleksander Kostnapfel, načelnik; Dragotin Mohar, tajnik; Franjo Humer, blagajnik; odborniki: Bogumil Brinšek, Pavel Kovič in Fran Železnik, namestnika: Fran Kmetič in Fran Furlan, preglednika: Dragotin Klobučar in Gabrijel Brinšek.

Raznoterosti.

Sokolski zlet na Dunaju. Dne 11. junija t. l. proslavi dunajska sokolska župa desetletnico svojega obstanka s sokolskim slavljem, h kateremu vabi tudi slovensko Sokolstvo. To vabilo prinašamo na drugem mestu. Dunajski Sokoli so med prvimi odgovorili na povabilo ljubljanskega Sokola k lanskemu vsesokolskemu zletu in se zleta udeležili v prečastnem številu. Ljubljanskega Sokola kakor tudi ostala slovenska sokolska društva veže dolžnost, da se za poset mnogobrojnih dunajskih sokolskih bratov izkažejo hvaležne s tem, da se v kolikor moči velikem številu udeležijo dunajskega sokolskega zleta, važnega za vse Slovane na Dunaju. Odbor ljubljanskega Sokola je sklenil poslati deputacijo odbornikov in pozvati ljubljanske Sokole, da se tej deputaciji pridružijo v kar največjem številu. Ker pa je želeli skupnega enotnega nastopa slovenskih Sokolov, prosi odbor ljubljanskega Sokola tudi vsa slovenska sokolska društva, naj mu čim prej blagovolijo naznaniti, če in v kolikem številu se nameravajo udeležiti dunajskega zleta. Vse podrobnosti se prijavijo bratskim društvom pravočasno.

Telovadni spored zletu je naslednji:

Zjutraj ob 6. uri: Te kma vrst višjega in nižjega oddelka (le za člane dunajske sokolske župe).

Dopoldne ob 10. uri: Skušnja za nastop in izvedbo prostih vaj.

Popoldne ob 3. uri: Javna telovadba:

Skupni nastop: članstva, naraščaja in ženskih odsekov.

Naraščaj: Vaje s praporci, igre.

Ženski odseki: vaje s kiji, vaje na bradlji.

Članstvo: proste vaje članov župe dunajske in gostov, vaje na orodju brez menjanja.

Vzorne vrste: vaje na orodju.

Gostje: vaje na orodju, posebne vaje.

Vaditeljski zbor dunajske župe: vaje s kopjem.

Za 12. in 13. junij je na sporedu: ogled Dunaja, izleti: poldnevni na Kahlenberg, poldnevni v Laxenburg, celodnev. na Semering-Sonnenwendstein, poldrugodnevni na Raxalpe-Snežnik.

Pogreba biskupa Strossmayerja se je udeležil ljubljanski Sokol po deputaciji. Deputacijo je poslal tudi šišenski Sokol.

Ljubljanski „Sokol“ naznanja, da se je pričela zopet telovadba vajencev, ki se je žal morala po novem letu za nekaj časa prekiniti. Poučujejo se trgovski in obrtniški vajenci brezplačno vsak torek in četrtek od 8.—10. ure zvečer. Odbor se obrača zlasti do bratov Sokolov, ki imajo v službah vajence, z vljudno prošnjo, da jih pošiljajo redno k tej telovadbi. Sokoli veste, da je sokolska telovadba izvrstno vzgojevalno sredstvo, neprecenljivega pomena za okrepitev telesa in duha, za vzgojitev delavnih in značajnih mož. V telovadnici se vzbudi prava sokolska misel in ž njo pravo narodno mišljenje. Obojega v Slovencih ni na izobilje. V prvi vrsti je treba pozornost obrniti na naš naraščaj: v mlada, dovezetna srca vcepimo sokolsko misel! To smo dolžni domu in narodu. Zato, bratje Sokoli, širite zanimanje za vajensko telovadbo tudi v krogu svojih prijateljev, poudarjajte važnost sokolskega naraščaja! Geslo bodi: Vsak slovenski vajenec ljubljanski v sokolsko telovadnico!

Književnost.

Sbornik Sokolský, letnik 22., izdal A. V. Prágr, načelnik sokolske župe „Tyrš“ in „Sokola“ v Kolinu. Za jako skromno ceno 1 krono podaja na 256 straneh obilo lepega gradiva. Krasi ga več slik. Po običajnem koledarskem delu prijavlja najprej životopis in sliko dr. Josipa Šila, staroste kolinskega Sokola. Šil že celo četrstoletje neumorno deluje na polju sokolskem. V širši javnosti se je Šil zlasti proslavil s svojim senzačnim govorom v češkem deželnem zboru dne 25. novembra 1889. l., v katerem je zahteval, da se na pročelju muzeja

kraljestva češkega med votivnimi ploščami z imeni mož, zaslužnih za češki narod, na prvem mestu namesti votivna plošča, noseča ime največjega Čeha, nesmrtnega mojstra Jana Husa. Znameniti govor Šilov je vzbudil v češkem narodu velikansko navdušenost, v gotovih krogih pa — zgražanje. Ali močnemu gibanju, nastalem za Husovo votivno ploščo, se ni bilo moči upirati, govor Šilov je imel popoln uspeh, še več, izpodbudil je kult Husov, one splošne vsakoletne oslavo spomina velikega češkega mučenika. (Konec prih.)

Bratskemu Sokolstvu slovenskemu!

Pripravljaje se po štiriletnem premoru zopet za javen nastop, vas vabimo v imenu nižjeavstrijske sokolske župe **binkoštno nedeljo 11. junija 1905.**

na IV. javno telovadbo,

s katero hočemo dostojno poslaviti desetletnico združenja tukajšnjega Sokolstva.

Živo se spominjamo zletov v Pragi, Lvovu in Ljubljani ter drugih velikih sokolskih podjetij v zadnjih letih, katerih smo se vselej udeležili tudi mi ter se po njih poživili za večjo delavnost in osrčili za nadaljne čine. Sedaj vas pa vabimo sami na svoj dom, kjer hočemo po vašem zgledu s skupnim mogočnim nastopom vplivati na dušo množice češkega ljudstva na Dunaju ter mu z dovršenimi telesnimi vajami in v strogi pa radovoljni disciplini pokazati pravo pot zdrave in krepeče narodne vzgoje ter mu v širokih obrisih podati zgled popolnosti sokolskega ustroja. Na množice je mogoče vplivati zopet le z množico, a ker nimamo sami zadosti teh sil, obračamo se z bratsko zaupljivostjo za vašo pomoč.

Zavedamo se dobro teh posebnih razmer, v katerih tu živimo in ki vsako tudi najpoštenejše delo omejujejo in dušé, pa ravno zato kličemo vas, da nam podaste sliko pravega Sokolstva, ki se tudi za oddaljenega brata ne plaši niti največjih zaprek. Le pridite in oglejte si naše delo na licu mesta samem, spoznajte našo težko nalogo in naše skromne pripomočke, spoznajte naša gnezda, v katerih smo se že tolikrat pripravljali na javno delo, in ostrmeli boste nad nedostatom naših telovadnic, a se zato tem bolj čudili požrtvovalnosti onih, ki se pravi delavnosti sokolski ne izogibljejo. Pridite in oglejte si življenje in lice mesta, v katerem bivamo, naše ponižanje ter merilo, po katerem se daje iz skupne zakladnice le izvoljenim. Mi vam bomo vselej in povsod zanesljivi spremljevalci ter se bomo veselili vaše navzočnosti. Zberite se k nam kolikor možno številno, da se vas prepriča čim več, koliko javnih in tajnih pasti je tu nastavljenih, da se nam odtuji tu naše ljudstvo, naša kri, in videli boste, da naše klicanje za pomoč ni neopravičeno in da je bilo vašega prispevanja res treba.

Naša slavnost bode v javnosti omejena le na telovadbo, pa tudi slavnostnega sprejema vam ne moremo prirediti. Pozdravili pa bomo vsakega izmed vas tem iskreneje. Pozdravili pa vas ne bodo le člani sokolske družine, ampak tudi one številne množice našega ljudstva na Dunaju, ki bodo v vašem prihodu videle poročilo, da slovanska veja na Dunaju ni zapuščena, ampak da čutijo z nami in delajo za nas požrtvovalni prijatelji. Na zdar!

Na Dunaju, dne 30. marca 1905.

Za nižjeavstrijsko sokolsko župo:

Oldřich Šindler,
starosta.

Zýka,
načelnik.

Josef Merhaut,
tajnik.